

MĂRGĂRITARE
sau
**SENTINȚE POETICE,
FILOSOFICO-MORALE-
ESTETICE**

după mai mulți autori clasici latini
prelucrate de

PETRU BRAN

protopop și profesor

TOM I

EDIȚIE ANASTATICĂ

LIMES

2024

MARGARITARIE

séu

Sentintie poetice, — filosofico-moralo-estetice.

1.

Numai prin filosofia, prin morala, religiune,
Ne vomu aventá la'nalt'a si divin'a perfectiune.

2.

Celu ce-astépta cá pireulu, care ne'ncetatu totu curge,
Se deséce-apoi se-lu tréca, scopulu nu si-lu va ajunge.

3.

Castitatea fecioréscá e tesaurulu celu mai mare,
Care 'nstreinatu odata nu sci de rescumparare.

4.

Celu ce-ti suspicionédie omeni'a din seninu,
E paingenulu, ce sugé si din flori numai veninu.

5.

De vrei cev'á indreptare, dà in vin'a blastamata,
Dar' person'a slabanoga lasa-o ne atacata.

6.

Lenesiulu, care se uita, de inpus'a-i datorintia,
Se privésca la albina, si se'nyétie diligintia.

7.

Fii statornicu in credintia, nu te teme nici de-unu reu;
Si din gura peritiunei te va scote Dumnedieu.

8.

Vergurica e o floare din gradin'a angerésca,
Resadita in viati'a sociala omenésca.

9.

Castitatea cu frumseti'a tienu o lupta 'nversiunata;
Fericitu e'nvigatoriulu fia june, fia féta.

10.

Celu ce vre s'ajunga scopulu, e de lipsa se voiésca,
Cá midiloce potrivite la tempu aptu se folosésca.

11.

Nu te 'ncrede in fortuna si'n zimbirea i faciarita,
Ca usioru te parasese, si se scamba'atr'o clipita.

12.

Tantalu striga dintre valuri, ca de sete mai nu more;
Bonatatea cea dieésca folosese-o cu onóre.

13.

Mii de mii de paseri canta Dumnedieului marire;
Si tu omule ingrate! vei persiste'n nesintire?

14.

Cele mai nevinovate animi inca au arcane,
Care, cine le scrutédie, face lucruri neumane.

15.

Ori si cefatalitate de siguru se rusinédie
De-o statornicia firma, si de totu se enervédie.

16.

Stralucitul vostru nume, fratiloru romani de unu sange!
Se destinge'n „mari a face,” se reflecta'n mari a'vinge.”

17.

Voluptatea-i cá bulbaculu, care'ntru'n momentu dispare,
Se cantamu cu totu d'adinsulu noi in Domnulu desfatare.

18.

Ce-i mai aspru decatu pétr'a cea scaldata'n und'a lina?
Totusi ap'a spala stanc'a catu da tare, catu de fina.

19.

Na'n desiertu cantamu marire Domnului pre esaltatu;
Vaile si muntii falnici ne respundu cu echo 'unaltu.

20.

Faralegile-si ascunde cate-odata celu pigmeu;
Dara-lu mustra consciint'a, tremura de Dumnedieu.

21.

O comoditate are incomoditati o suta,
Ros'a cresce intre frundie, si-'ntre ghimpi, cari te'ncrunta.

22.

Multi de sabie morira, si de glontiu in batalii,
Dar' necontenint'a surpa binele din familii.

23.

Laudamu cu usiurint'a tempuri vechi, incaruntite;
Dar' prezentulu ne intinde campu de fapte, de merite.

24.

Raru se afla sintiu moralu si omenie'n speculare;
Speculantulu egoistu-si lauda marf'a de vendiare.

25.

Dreptulu celui ce-i mai tare, se n'ajunga la valora,
Tote staturile culte legi posedu stabilitora.

26.

De gresiele si scandaluri a fugi cu repediare,
E a nostra datoric, e sublima 'ntielectinne.

27.

Omulu ne'nvatiata se pare filosofu a fi candu tace;
Ce-i mai lesne cá tacerea? dar' la guralivu nu-i place.

28.

Rumpe viti'a incarcata, n'astáptá tempu oportunu:
Nimicitu — ti-ai speranti'a de culesu, cá unu nebuu.

29.

Parce! care-aveti in manuri forfeci crude, ascutite,
En crutiati-me, caci inca n'am cumuna de merite.

30.

Asteptati voi! Parce! pana straneptiloru voiu spune
Cate-am petrecutu in lume, cate rele, câte bune.

31.

Tote'n lume-su trecatore, tote-si au alu seu finitu:
Bunulu nume si onorea e unu dar' nepretinitu.

32.

Mare rola joca banii la coruptii ce-i adora,
Da crestinulu nu in lume, — ci-si aduna'n ceriu comora.

33.

Fa'ndamana catu se cere fratelui lovitu de sorte,
Si respata insutita capata-vei dupa morte.

34.

Este modru intru tote, termini sunt limitatori,
Pentru dreptu si lege; — inse-i calca crudii 'mpilatori.

35.

En cutédie si incepe, fia lucrulu catu de greu;
Caci curagiulu da potere, daru da bunulu Dumnedicu.

36.

Sortea noastra deploranda e ca bradulu fulgeratu;
Dar' speramu, sciindu ca'n Domnulu nime nu s'a insielatu.

37.

Nu la tote-a datu natur'a facia rumena, frumoasa;
Dar' portarea cea modesta face fet'a speciosa.

38.

Celu satulu nu crede lesne la confratele flamandu;
Celu bogatu se ospatédia, Lázáru geme asteptandu.

39.

Vocea plebei cate-odata este alui Dumnedieu;
Candu se'ndura se-si arete vocea si propusulu seu.

40.

Credemu fara de reserva, credemu si marturisimu,
Ce baserie'a ne'nvatia, santulu non Jerusalimu.

41.

Neplaceri te infestédia? suferintiele-ti vinu balta?
Diu'a mentuirei tale inca va veni odata.

42.

Plebea fara de principii sta in soldu, sta'n ascultare
La tiranulu, care'n urma a ajunsu a fi mai tare.

43.

Procedinti'a cui e mama, cui e sora, séu amica,
Dobendesce-si intentiunea, fia mare, fia mica.

44.

Mare vina face, care tace ce-ar' fi de vorbitu;
Dar' mai mare care spune, ce-ar' fi fost de tainuitu.

45.

Curiositatea nu e pentru solidulu barbatu;
Ast'a este insusirea celui slabu, efeminatu.

46.

Nu-i destulu numai vointi'a cá s'ajungi la resultatu;
Ci la fapte te sufulca, lucra cási unu barbatu.

47.

Nu'n totu loculu totu acelasi daru natur'a inpartiesce;
Graul la siesu, pe vale érba; ér' pe dealuri viti'a cresce.

48.

Celu ce face de vendiare legea, dreptulu pentru bani,
Nu-i demnu se cuprinda loculu intre omenii umani.

49.

Este tempu de-a face glume, este-a fi si seriosu;
Celu ce tote le confunda, ni se face odiosu.

50.

Care numai la ospetie ti se-arata parfumatu;
Nu-ti e pretinu; ci elu este egoistulu incarnatu.

51.

In totu tempulu, in totu loculu se viresce frisuratu;
Perde-véra e acest'a, nu unu june de stimatu.

52.

Caus'a-i santa salutara, demna e de partinitu;
In pledare pentru ast'a fii cá stanc'a de granitu.

53.

Nu-i seracu, care nu are mii si sute 'n posesiune;
Ci sgircitul, care face din avere profesiune.

54.

Vasulu inbatatu odata de mirosu nesuferitu,
Tiene-si elu intregu mirosulu si candu a inbatranitu.

55.

Cada ceriulu si pamentulu, cada tote in ruine;
Nici spectacolulu acest'a nu me va 'nfrica pe mine.

56.

Trece érn'a, si uatur'a amortita-a reînviatu;
Candu romanulu se destepta, este leu infricosiatu.

57.

Nu urmamu noi totu de-a un'a cugetulu, ce ne-amu propusu;
Ci ajungemu — preste voie — unde sortea ne a condusu.

58.

Multe voturi, juramente, ce se facu in mediu de nopte.
Se desfacu l'a médiadi diu'a, cá nejuste, cá necopte.

59.

Respandesce ne lumina preste tiara si natiune,
Tu, ce esti lucéferu, mentoru de inalta 'uticleptiune.

60.

Prin statornici'a firma tirani'a-i desarmata,
Si fatalitatea cruda fara mila-i rusinata.

61.

Indesiertu cu vorbe arata indreptare celu culpabilu;
Pana nu da documente, cum a fost, e condamnabilu.

62.

Bunastarea, fericirea, preste totu se ruinédie;
Nu-i mirare, — evulu nostru numa'n rele escelédie!

63.

Intre noi, stramosii nostrii, daca faci comparatiune,
Vei conchide: ca nepotii voru fi mari in — coruptiune.

64.

In tartaru ve este locul, elemente stricatore;
Beaturi spirituose si culpabila amore.

65.

Ce ajunge legea stérpa, daca nu se-escutédie?
Jéie-si vin'a-a s'a pedépsa, aspra, cum o meritédie.